

## 8.2.1 Beperking in de sociale rolvulling (CDV 800.4-800.5, ICDH b 19.2)

### A Verpleegkundige diagnostische termen

* <i>Definitie:</i> Een gedragsbeperking die zich uit in de verstoring van de intermenselijke verhoudingen buiten het gezin (met superieuren, collega's, klanten, burens, docenten, medestudenten, medebewoners, of andere personen uit de omgeving).	
* <i>Beïnvloedende factoren</i>	* <i>Kenmerken en aanwijzingen</i>
a psychose	1 ontkennen van de sociale rol
b dementie	2 openlijk conflicten oproepen
c depressie	3 arrogant zijn
d antisociale persoonlijkheidsstoornis	4 zich onacceptabel (niet binnen de rol passend) gedragen
e afhankelijkheid van alcohol of drugs	5 sterke geïrriteerdheid tonen naar anderen buiten het gezin
f bipolaire stemmingsstoornis	6 zich passief of apathisch opstellen ten opzichte van de sociale omgeving
g verlies van controle over het eigen leven	7 geen rekening houden met andermans grenzen
h identiteitsproblematiek	8 niet kunnen voldoen aan taken of rolvwachtingen
i gebrek aan kennis en vaardigheden	9 niet willen voldoen aan taken of rolvwachtingen
j scheiding van levenspartner of kinderen	10 uiten van onvrede over contacten met anderen
k verstoord <i>coping</i> -patroon	11 voortdurend beschuldigen van de omgeving
l verstoring in de sociale vaardigheden	12 veelvuldig betrokken raken bij misverstanden
m sociaal isolement	13 een afwijzende houding naar de omgeving aannemen
n conflictueuze omgeving	
o afwezigheid van personen om op terug te vallen	
p situationele crisis	
q klinische behandeling	
r financiële problemen	

### B Verpleegdoelen

- 1 *Cognitieve verpleegdoelen*
  - 1a Herkent en verwoordt beperkingen in de sociale rolvulling.
  - 1b Herkent factoren die geleid hebben tot deze beperking.
  - 1c Benoemt gedragingen die noodzakelijk zijn voor het succesvol veranderen van de sociale rolvulling.
- 2 *Affectieve/sociale verpleegdoelen*
  - 2a Toont sociaal passend gedrag in verhoudingen buiten het gezin.
  - 2b Toont aan op de hoogte te zijn van gangbare sociale normen en waarden en maakt keuzes in het al dan niet vervullen van bepaalde rollen hierin.
  - 2c Verwoordt gevoelens die samenhangen met het al dan niet slagen in het vervullen van sociale rollen.
- 3 *Psychomotorische verpleegdoelen*
  - 3a Zoekt hulp bij het ontwikkelen van een adequaat sociaal netwerk.
  - 3b Toont gedrag dat nodig is om de op dat moment gewenste sociale rol te vervullen.

### C Verpleegkundige interventies

- 1 *Directe zorg*
  - 1a Een therapeutische vertrouwensrelatie opbouwen waarin duidelijkheid en openheid centraal staan; duidelijk maken dat de patiënt geaccepteerd wordt, los van zijn gedrag dat niet acceptabel is.
  - 1b Samen met de patiënt een dagprogramma opstellen waarin verschillende rollen naar voren komen.
- 2 *Training*
  - 2a Leer de patiënt gepast sociaal rolgedrag door middel van:
    - samen met andere disciplines en de patiënt inventariseren welke sociale rollen de patiënt normaliter vervult en waar fricties ontstaan zijn;
    - samen met de patiënt inventariseren welke rollen hij/zij nu vervult en de wijze waarop hij/zij deze

### 8.2.1 Beperking in de sociale rolvervulling (CDV 800.4-800.5, ICDH b 19.2)

- gestalte geeft;
- samen met de patiënt inventariseren welke factoren de verstoring in het sociale rolgedrag beïnvloeden;
  - met de patiënt inventariseren welke gedragingen binnen de rollen passend zijn;
  - deze oefenen in een rollenspel;
  - vervolgens de patiënt stimuleren om in relevante groepsinteracties de nieuwe rollen te oefenen.
- 2b Bespreken wat het gedrag van de patiënt oproept bij anderen.
- 2c Positief bekrachtigen van adequaat gedrag in sociale interacties en confronteren met inadequaar gedrag.
- 2d In overleg met de patiënt significante anderen betrekken bij het leerproces.
- 3 *Beoordeling*
- 3a Observeren en rapporteren van het functioneren van de patiënt binnen de groep.
- 3b Observeren en rapporteren van wijzigingen in de oorspronkelijke rollen.
- 3c Beoordelen van de mate van inzicht die de patiënt toont in sociaal rolgedrag.
- 4 *Management van persoonlijke zorg*
- 4a Een duidelijke structuur bieden in het dagelijks milieu, waarbij grenzen van toelaatbaar gedrag bekend zijn.
- 4b Voorbeeldgedrag tonen bij het vervullen van rollen binnen de leefomgeving en bij het nakomen van afspraken.